

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej

Głównego Inspektora Sanitarnego¹⁾

za rok 2022

(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w ~~kierowanym/kierowanych przeze mnie dziale/działach administracji rządowej³⁾/w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych*~~

Główny Inspektorat Sanitarny

.....
(nazwa/nazwy działu/działów administracji rządowej/nazwa jednostki sektora finansów publicznych*)

Część A⁴⁾

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁷⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁸⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji: bieżącego monitoringu potrzeb urzędu w zakresie merytorycznym i organizacyjnym, auditów zewnętrznych i wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Głównym Inspektoracie Sanitarnym.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, dnia 09 lutego 2023 r.

z up. Głównego Inspektora Sanitarnego

Maciej Merkisz

Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis ministra/kierownika jednostki)

* Niepotrzebne skreślić.

Dział II⁹⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

- 1) przy realizacji spraw związanych z powiadamianiem Głównego Inspektora Sanitarnego o wprowadzeniu do obrotu suplementów diety i żywności wzbogacanej, pomimo podjętych działań naprawczych i osiągniętej poprawy w stosunku do roku poprzedniego, nie udało się w pełni wyeliminować występowania opóźnień w zakresie weryfikacji i oceny ww. powiadomień, oraz doprowadzić do całkowitej likwidacji zaległości w rozpatrywaniu odwołań od decyzji organu pierwszej instancji dla produktów podlegających powiadomieniom.

Skuteczność i efektywność działania

Nie wszystkie cele zaplanowane na 2022 r. w Planie działalności Głównego Inspektoratu Sanitarnego zostały w pełni zrealizowane, z czego następujące cele w znacznym stopniu:

- 1) Doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną z wykorzystaniem usług cyfrowych – zaplanowane dodanie trzech nowych modułów do Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS): bezpieczeństwa żywności, higieny środowiska, nadzoru nad chemikaliami zostało zrealizowane częściowo – prowadzono prace przygotowawcze, w tym dokonano technicznego wydzielenia modułów w SEPIS. Wynika to z faktu, że porozumienie o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach Osi priorytetowej XI REACT-EU Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 pn. „Wzmocnienie infrastruktury Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu zwiększenia efektywności działania”, w ramach którego

zostaną uruchomione ww. moduły SEPIS, zostało zawarte w dniu 21 listopada 2022 r. Zakończenie prac nad realizacją projektu zostało zaplanowane na 2023 rok.

- 2) Zwiększenie poziomu wiedzy uczniów szkół średnich na temat szczepień ochronnych – program edukacji zdrowotnej z zakresu szczepień ochronnych dla uczniów szkół średnich został opracowany, jednakże nie przekazano go Ministrowi Edukacji i Nauki z uwagi na uzgodnioną z MEiN zmianę formuły realizacji programu, który będzie samodzielnie realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną począwszy od roku 2023 r. Ponadto, mając na uwadze zapewnienie możliwie najwyższego poziomu merytorycznego ww. Programu, podjęto decyzję o jego skierowaniu do opinii Rady Sanitarno-Epidemiologicznej, co wpływa na wydłużenie terminu ostatecznego wdrożenia Programu.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

- 1) priorytetowe weryfikowanie powiadomień, co do których istnieje podejrzenie, że produkt zawiera w swym składzie substancje zagrażające zdrowiu konsumentów, poprzez wzmocnienie selekcji wpływających powiadomień pod kątem wystąpienia substancji, które są niedozwolone do stosowania w suplementach diety;
- 2) dalsze prowadzenie wstępnej oceny powiadomień ze szczególnym uwzględnieniem kategoryzacji wpływających powiadomień pod kątem wystąpienia substancji niedozwolonych do stosowania w ocenianych środkach spożywczych, w tym w suplementach diety (planowany termin wykonania – do końca 2023 r.);
- 3) dalszy rozwój systemów informatycznych zarządzanych przez GIS ukierunkowany w szczególności na usprawnienie i automatyzację pracy w zakresie obsługi powiadomień (planowany termin zakończenia prac – do końca 2023 r.);
- 4) koordynacja prac Zespołu ds. Suplementów Diety, działającego w ramach Rady Sanitarno-Epidemiologicznej, w zakresie uregulowania prawnego listy substancji niedozwolonych do stosowania w suplementach diety oraz maksymalnych ilości witamin i składników mineralnych możliwych do stosowania w suplementach diety (planowany termin wykonania – do końca 2023 r.);
- 5) wyeliminowane zaległości w zakresie załatwienia spraw w postępowaniu administracyjnym drugiej instancji dla produktów podlegających powiadomieniom – w terminie do końca II kwartału 2023 r.;

- 6) intensyfikacja, w miarę możliwości, działań w celu zwiększenia zatrudnienia fachowej kadry do spraw monitorowania produktów objętych system powiadamiania GIS (planowany termin wykonania – do końca 2023 r.);
- 7) kontynuacja prac legislacyjnych dotyczących uregulowań krajowych usprawniających obszar bezpieczeństwa żywności, we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, w szczególności finalizacja prac nad:
 - projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności,
 - projektem ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (planowany termin wykonania – do końca 2023 r.);
- 8) stałe szkolenia pracowników - prowadzone według potrzeb, każdorazowo obejmujące nowo zatrudnionych pracowników do spraw monitorowania produktów objętych systemem powiadamiania GIS.

Skuteczność i efektywność działania

- 1) dalszy rozwój systemu SEPIS poprzez wprowadzenie nowych funkcjonalności, w tym uruchomienie nowych modułów, oraz doskonalenie funkcjonalności istniejących – termin wdrożenia nowych modułów SEPIS: bezpieczeństwa żywności, higieny środowiska, nadzoru nad chemikaliami – do końca 2023 r.

Mechanizmy kontroli – dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) zakończenie prac i wdrożenie zaktualizowanych regulacji wewnętrznych z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi:
 - a) zarządzenia w sprawie zasad organizacji i prowadzenia szkoleń (opracowano projekt) – planowany termin wykonania – do końca 2023 r.,
 - b) zarządzenia w sprawie określenia zasad i trybu organizacji i prowadzenia naboru na wolne stanowiska pracy nieobjęte mnożnikowym system wynagradzania w GIS (opracowano projekt) – planowany termin wykonania – do końca 2023 r.,
- 2) zakończenie prac i wdrożenie zaktualizowanych dokumentów o charakterze strategicznym z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi:
 - a) Strategii Zarządzania Kapitałem Ludzkim Głównego Inspektoratu Sanitarnego na lata 2023 – 2025 (opracowano projekt) – planowany termin wykonania – do końca 2023 r.,
 - b) Programu Zarządzania Zasobami Ludzkimi w GIS (opracowano wstępny projekt) – planowany termin wykonania – do końca 2023 r.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III¹⁰⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

Zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi

- 1) priorytetowo weryfikowano powiadomienia, co do których istnieje podejrzenie, że produkt zawiera w swym składzie substancje zagrażające zdrowiu konsumentów, poprzez wzmocnienie selekcji wpływających powiadomień pod kątem wystąpienia substancji, które są niedozwolone do stosowania w suplementach diety;
- 2) prowadzono wstępną ocenę powiadomień ze szczególnym uwzględnieniem kategoryzacji wpływających powiadomień pod kątem wystąpienia substancji niedozwolonych do stosowania w ocenianych środkach spożywczych, w tym w suplementach;
- 3) prowadzono prace nad rozwojem systemów informatycznych w celu skrócenia czasu i automatyzacji weryfikacji powiadomień oraz usprawnienia wymiany informacji pomiędzy organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 4) koordynowano prace Zespołu ds. Suplementów Diety, działającego w ramach Rady Sanitarно-Epidemiologicznej, w zakresie:
 - uregulowania prawnego listy substancji niedozwolonych do stosowania w suplementach diety,
 - maksymalnych ilości witamin i składników mineralnych możliwych do stosowania w suplementach diety;
- 5) przyspieszono rozpatrywanie spraw dot. bezpieczeństwa żywności w postępowaniu administracyjnym drugiej instancji o największym ryzyku przedawnienia, przy jednoczesnym załatwianiu na bieżąco spraw wpływających od 1 stycznia 2022 r.,
- 6) prowadzono działania na rzecz zatrudnienia fachowej kadry do spraw monitorowania produktów, objętych system powiadamiania GIS;
- 7) prowadzono, we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, prace legislacyjne dotyczące uregulowań krajowych usprawniających obszar suplementów diety;
- 8) zorganizowano i przeprowadzono trzy szkolenia pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w tym Głównego Inspektoratu Sanitarnego w zakresie suplementów diety, a także innych zagadnień z zakresu bezpieczeństwa żywności.

Mechanizmy kontroli – dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) wdrożono zaktualizowane regulacje wewnętrzne z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi:
 - a) regulamin pracy Głównego Inspektoratu Sanitarnego,
 - b) zarządzenie w sprawie określenia zasad i trybu organizacji i prowadzenia naboru do korpusu służby cywilnej w GIS,
 - c) zarządzenie w sprawie odbywania służby przygotowawczej w GIS;

- 2) zaktualizowano ocenę ryzyka zawodowego.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie. W oświadczeniu za rok 2010 nie wypełnia się tego punktu.

2. Pozostałe działania:

Cele i zarządzanie ryzykiem – określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji, Mechanizmy kontroli – nadzór

Dokonano istotnych zmian w procesie planowania działalności GIS oraz całej Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zmiany te wynikały przede wszystkim z przeglądu partnerskiego przeprowadzonego przy współudziale 16 WSSE i miały na celu usprawnienie procesu w samym GIS oraz we wszystkich stacjach sanitarno-epidemiologicznych. Nowe brzmienie Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej pozwoliło na lepszą organizację procesu planowania w GIS i pozytywnie wpłynęło na jakość materiałów opracowanych w jednostkach terenowych, a następnie przetwarzanych w GIS.

Skuteczność i efektywność działania

W dalszym ciągu rozwijano funkcjonalności Sytemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), który w znaczącym stopniu usprawnił działania Inspekcji w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19 w Polsce. To nowoczesne narzędzie informatyczne zyskało uznanie poza granicami kraju, otrzymując w czerwcu 2022 r. Nagrodę Służby Publicznej Organizacji Narodów Zjednoczonych w kategorii *Odporność instytucji i innowacyjne reakcje na pandemię COVID-19* (<https://publicadministration.un.org/unpsa/database/Special-Category-on-covid-19-response/SEPIS>).

Środowisko wewnętrzne – struktura organizacyjna

Dostosowano strukturę organizacyjną Urzędu do aktualnych celów i zadań, poprzez utworzenie z dniem 1 stycznia 2023 r. Biura Zarządzania Projektami – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu (Dz. U. poz. 2672).

Mechanizmy kontroli – dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) Wprowadzono zarządzeniem nr 15 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 3 listopada 2022 r. Kartę audytu wewnętrznego w GIS;
- 2) Wdrożono Programu zapewnienia i poprawy jakości audytu wewnętrznego w GIS.

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- 1) Należy podać nazwę ministra, ustaloną przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 354), a w przypadku gdy oświadczenie sporządzane jest przez kierownika jednostki, nazwę pełnionej przez niego funkcji.
- 2) W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- 3) Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578).
- 4) Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- 5) Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- 6) Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- 7) Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- 8) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- 9) Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- 10) Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.